Ei salainen
TiVP 26/2022 vp 4

Tiedusteluviranomaisten toimivaltuuksien käytöstä

Suojelupoliisin ja Puolustusvoimien tiedustelutoimivaltuuksia koskeva lainsäädäntö tuli voimaan 1.6.2019. Tiedusteluviranomaiset ovat käyttäneet niiden käyttöön säädettyjä tiedustelutoimivaltuuksia lakien voimaantulosta lähtien.

Suojelupoliisin siviilitiedustelumenetelmiä voidaan kohdistaa vain vakavasti kansallista turvallisuutta uhkaavaan toimintaan kuten ulkomaiseen vakoiluun tai terrorismiin. Puolustusvoimien tiedustelutoiminnassa hankitaan tärkeää tietoa sotilastiedustelun kohteista kuten Suomen maanpuolustukseen kohdistuvasta tiedustelusta taikka vieraan valtion asevoimien toiminnasta. Suomen tiedusteluviranomaisten tiedustelun perimmäinen tarkoitus on tuottaa merkityksellistä ja ennakoivaa tietoa Suomeen kohdistuvista uhkista ylimmän valtiojohdon päätöksenteon tueksi.

Tiedustelumenetelmät ovat osoittautuneet tärkeäksi osaksi tiedusteluviranomaisten toimintaa eikä viranomaisten laissa säädetyn tarkoituksen tai tehtävän toteuttaminen olisi mahdollista ilman tiedustelulainsäädännön antamia toimivaltuuksia. Tiedusteluviranomaiset eivät voi julkaista tiedustelumenetelmiä koskevia lukumäärätietoja paljastamatta olennaisia tietoja kyvykkyyksistään, mikä voisi vaarantaa valtion turvallisuutta tai sotilaallista maanpuolustusta. Tästä syystä voidaan julkaista tietoja vain tiedustelumenetelmien käytön suhteellisista määristä vuositasolla.

Tietoliikennetiedustelusta

Tietoliikennetiedustelulla tarkoitetaan Suomen rajan viestintäverkossa ylittävään tietoliikenteeseen kohdistuvaa, tietoliikenteen automatisoituun erotteluun perustuvaa teknistä tiedonhankintaa sekä hankitun tiedon käsittelyä.

Tiedonhankinta tietoliikenteestä ei saa olla yleistä ja kohdentamatonta tietoliikenteen seurantaa. Sen vuoksi tiedusteluviranomainen kerää tuomioistuimen luvalla teknisten tietojen käsittely -toimivaltuudella teknisiä tietoja viestintäverkosta selvittääkseen, missä viestintäverkon verkonosissa on tiedustelun kohteena olevaa tietoliikennettä. Näin tiedusteluviranomainen pystyy seuraamaan esimerkiksi tietoliikenteen reititykseen liittyviä teknisiä muutoksia ja kohdistamaan tiedustelua kerrallaan vain niihin verkonosiin, joilla on teknisten tietojen käsittelyn perusteella erityistä merkitystä tiedustelulle. Tyypillisesti kyseessä on pieni osa kaikista rajat ylittävistä yhteyksistä. Siviili- ja sotilastiedustelun kohteiden tietoliikenne voi liikkua eri verkonosissa, mikä vaikuttaa tiedonhankinnan kohteena olevien verkonosien määrään.

Riippuen tiedusteluviranomaisten tehtävistä ja kohteista, hakuehtoperusteinen vertailu tietoliikennetiedustelussa kohdistuu pieneen osaan kaikista rajat ylittävistä verkonosista perustuen tuomioistuimen hyväksymien verkonosien, hakuehtojen ja hakuehtoluokkien käyttöön. Sellaista tilannetta, jossa tiedusteluviranomainen tallentaisi kaiken tietyn verkonosan tietoliikenteen ei pääse syntymään.

Tietoliikennetiedustelu on valtaosin kohdistunut valtiollisiin toimijoihin. Luvanmukaisten verkonosien liikenteestä ohjautuu hakuehtojen suodattamana tiedusteluviranomaisten järjestelmien automaattiseen analyysiin vain pieni osa. Liikenteestä erittäin suuri osa poistuu järjestelmistä automaattisen analyysin jälkeen. Tiedusteluviranomaisten manuaaliseen jatkokäsittelyyn päätyy verkonosasta riippuen 0,005–0,01 % tietoliikennetiedustelulupien piirissä olevasta rajat ylittävästä tietoliikenteestä.

Tiedustelumenetelmien käyttö sotilastiedustelussa 2020–2022

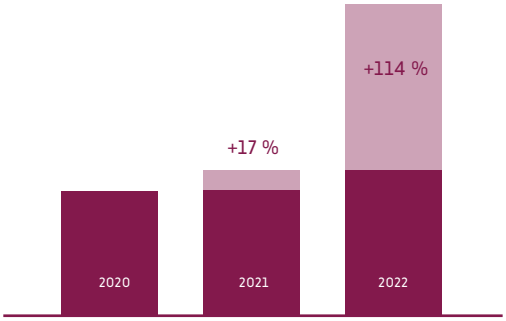

Tiedustelumenetelmiä koskevat sotilastiedusteluviranomaisen ja käräjäoikeuden päätökset ovat lisääntyneet noin 17 prosenttia vuodesta 2020 vuoteen 2021 ja noin 114 prosenttia vuodesta 2021 vuoteen 2022.

Tiedustelumenetelmien käyttö Suojelupoliisissa 2020–2022

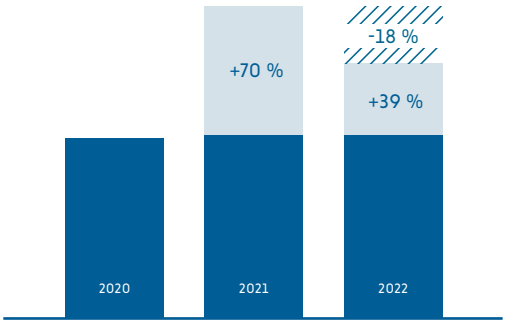

Tiedustelumenetelmiä koskevat Suojelupoliisin ja käräjäoikeuden päätökset ovat lisääntyneet noin 70 prosenttia vuodesta 2020 vuoteen 2021 ja laskeneet noin 18 prosenttia vuodesta 2021 vuoteen 2022. Vuoden 2022 tiedot perustuvat marraskuussa tehtyyn arvioon koko vuoden lukumääristä.